

Osnovna politička tijela EU - parlament,EU komisija i vijeće EU

Marić, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:578696>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-16**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Ivan Marić

**OSNOVNA POLITIČKA TIJELA EU – PARLAMENT, EU KOMISIJA
I VIJEĆE EU**

Završni rad

Gospić, 2015.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Poslovni odjel

Stručni studij ekonomike poduzetništva

OSNOVNA POLITIČKA TIJELA EU – PARLAMENT, EU KOMISIJA

I VIJEĆE EU

Završni rad

MENTOR:

Dr.sc. Vlatka Ružić, dipl.oec

STUDENT:

Ivan Marić

JMBAG: 2962000491/11

Gospić, veljača 2015.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

POSLOVNI odjel

Gospić, 11.11. 2014.

ZADATAK

za završni rad

Pristupniku Ivanu Mariću MBS: 2962000491/11

Studentu stručnog studija _____ izdaje se tema završnog rada pod nazivom
OSNOVA POLITIKA TIJELO EU - PARLAMENT, EU KOMISIJA I VIJEĆE EU

Sadržaj zadatka:

POJAM EU, SIMBOLI, PRORAČUN, FONDovi, OSNOVA TIJELO

EUROPSKI PARLAMENT - OSNOVNI POJMOVI, ORGANIZACIJA

EUROPSKA KOMISIJA - OSNOVNI POJMOVI, SVRHA, ZADACI

VIJEĆE EU - ORGANIZACIJA, RAD I SASTAV

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: dr.sc. Vlatka Ružić zadano: 11.11.2014.
(ime i prezime) (nadnevak) (potpis)

Pročelnik odjela: mr.sc. Tomislav Župić predati do: 20.12.2014.
(ime i prezime) (nadnevak) (potpis)

Student: Ivan Marić primio zadatak: 11.11.2014.
(ime i prezime) (nadnevak) (potpis)

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom OSNOVNA POLITIČKA TIJELA EU

- PARLAMENT, EU KOMISIJA, VIŠEĆE EU izradio/la samostalno pod

nadzorom i uz stručnu pomoć mentora dr. sc. VLATKA RUŽIĆ.

Ime i prezime

Juan Marić

(potpis studenta)

SAŽETAK

Europska unija (EU) jedinstvena je nadnacionalna integracija europskih zemalja okupljenih s namjerom zajedničkog promicanja mira i prosperiteta, ali i političke, gospodarske i društvene suradnje. Nastala je kao rezultat suradnje i procesa integracije šest europskih država (Belgije, Francuske, Njemačke, Italije, Luksemburga i Nizozemske) započetog 1951. godine. Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka su 1951. počele surađivati u gospodarstvenom smislu, s vremenom se sve više zemalja odlučilo pridružiti. Hrvatska je 1. srpnja 2013 postala 28 članica Europske unije.

Utemeljena je 1. studenoga 1993. godine ratificiranjem Ugovora u Maastrichtu od strane 12 članica Europske zajednice – Belgije, Danske, Francuske, Njemačke, Grčke, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Portugala, Španjolske i Ujedinjenog Kraljevstva. Europska unija u svom današnjem obliku, postojala je mogućnost da svaka europska država zatraži članstvo u Europskoj uniji. S vremenom je EU pobliže definirala uvijete koje moraju ispunjavati kandidati za članstvo, tako prema članku 49 Ugovora o Europskoj uniji, koji danas uređuje to pitanje, zahtjev za članstvo može podnijeti svaka europska država čije uređenje počiva na načelima slobode, demokracije, poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavine.

Jedan je od temelja Europske unije, igra ključnu ulogu u stvaranju integriranog unutarnjeg tržišta i zajedničke gospodarske politike prava. EU je prepoznatljiva po nekoliko simbola, od kojih je najpoznatiji krug zlatnih zvijezda na plavoj podlozi. Na ovim stranicama predstavljeni su ostali simboli kao što su europska himna i moto. Europski parlament (The European Parliament) je jedino tijelo na razini Unije koje se izravno bira. Nastao je kad i prva Europska zajednica, tada pod nazivom Skupština koju su činili delegati nacionalnih parlamenata. Europsko vijeće određuje opće političke smjernice i prioritete Europske unije. Europska komisija je jedna od tri političke institucije Europske unije, to jest institucija koja sudjeluje u političkom procesu donošenja odluka na europskoj razini, koje zastupa i pomiče opće interese EU. Vijeće EU predstavlja tijelo Unije koje čine politički predstavnici država članica na najvišoj razini odnosno njihovi predsjednici država ili vlada. Ostala tijela EU su: Europska središnja banka, Europska investicijska banka, Gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija, ali postoje još dvije institucije s ključnim ulogama, a to su: Sud Europske unije podupire vladavinu europskoga prava i Revizorski sud nadzire financiranje djelovanja EU-a.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Struktura rada.....	2
2. POJAM EUROPSKE UNIJE.....	3
2.1. Stvaranje Europske unije.....	4
2.2. Članstvo u Europskoj uniji.....	6
2.3. Uvjeti za članstvo u Europskoj uniji.....	7
2.4. Politike i aktivnosti EU.....	7
3. SIMBOLI EU.....	10
4. PRORAČUN EU.....	12
5. EU FONDOVI.....	16
6. OSNOVNA TIJELA EU.....	19
7. EUROPSKI PARLAMENT.....	21
7.1. Sud pravde europskih zajednica.....	22
7.2. Europsko vijeće (European Council).....	23
7.3. Sastav EU parlamenta.....	23
7.4. Predsjednik parlamenta.....	24
8. EU KOMISIJA.....	25
8.1. Sastav i svrha EU komisije.....	25
8.2. Zadaci komisije.....	27
9. VIJEĆE EU.....	28
9.1. Rad i sastav vijeća.....	29
9.2. Funkcioniranje vijeća.....	29
9.3. Predsjedništvo vijeća.....	30
10. OSTALA TIJELA I USTANOVE EU.....	31
11. Republika Hrvatska u Vijeću Europe.....	32
12. ZAKLJUČAK.....	33
13. LITERATURA.....	34
14. POPIS SLIKA.....	35
15. POPIS GRAFIKONA.....	35

1. Uvod

1.1 Predmet i cilj rada

U ovom završnom radu obradio sam temu Osnovna politička tijela EU – Parlament, EU Komisija i Vijeće EU.

Pojam Europske unije uveden je u službenu uporabu Ugovorom o Europskoj uniji iz Maastrichta (1993.) kao zamjena za tri pravno samostalne integracije zapadnoeuropskih država: Europsku ekonomsku zajednicu (EEC – European Economic Community), Europsku zajednicu za ugljen i čelik (ECSC – European Coal and Steel Community) i Europsku zajednicu za atomsku energiju (EUROATOM – European Atomic Energy Community). Jedino tijelo na razini Unije koje se izravno bira je Europski Parlament, nastao je kad i prva Europska zajednica, tada pod nazivom Skupština koju su činili delegati nacionalnih parlamenata. Od 1979.god. najveći broj zastupnika u Parlamentu također je utvrđen Osnivačkim ugovorom.

Parlament danas ima 736 zastupnika, u razdobljima između dvaju izbora ta granica bi se mogla prijeći. Zastupnici Europskog parlamenta se biraju izravnim izborima svakih pet godina. Jedna od tri političke institucije Europske unije, to jest institucija koje sudjeluje u političkom procesu donošenja odluka na europskoj razini je Europska Komisija. Najveći dio Komisije smješten je u Bruxellesu. Prema Ugovoru iz Nice, Komisija je od 1. Siječnja 2005. Sastavljena je od po jednog predstavnika iz svake države članice. Komisija je tijelo EU koje zastupa i pomiče opće interese EU. Takvu svoju ulogu Komisija ostvaruje kroz nekoliko ovlasti. Tijelo Unije koje čine politički predstavnici država članica na najvišoj razini odnosno njihovi predsjednici država ili vlada predstavlja Vijeće Europske unije. Europsko vijeće je politički motor unije. Ono definira političku orijentaciju EU i postavlja prioritete. Vijeće je glavni donositelj odluka u EU-u. Vijeće pregovara i donosi nove propise EU-a, ili ih prema potrebi prilagođava. Novi se zakoni EU-a obično donose uz suglasnost Europskog parlamenta, primjenom redovnog zakonodavnog postupka. Vijeće Europske unije jedinstvena je pravna osoba, no sastaje se u 10 različitih „konfiguracija”, ovisno o temi koja se raspravlja.

1.2 Struktura rada

Ovaj završni rad temeljen je na nekoliko povezanih dijelova. U uvodnom dijelu navedeni su predmet i ciljevi rada koji su obrazloženi i potkrijepljeni podacima iz ostatka rada. U drugom dijelu rada osvrnuo sam se na sam pojam Europske unije, njezino stvaranje, članstvo, uvijete potrebne za članstvo, te politike i aktivnosti unutar nje. Treći dio odnosi se na simbole Europske unije, a to su: Europska zastava, Europska himna uz to i dan Europe i njezin moto. U četvrtom dijelu objašnjen je proračun Europske unije koji se financira među ostalim, dijelom bruto nacionalnog dohotka svih država članica. Peti dio govori o Europskim fondovima, a šesti dio obuhvaća osnovna tijela Europske unije. Sedmi dio opisuje Europski Parlament, osmi dio Europsku Komisiju i deveti dio Vijeće EU. Deseti dio odnosi se na ostala tijela EU, a jedanaesti na Republike Hrvatske u Vijeću Europe.

Na kraju svega je zaključak i popis literature korištene tokom pisanja ovog završnog rada, kao i popis slika i grafikona ubačenih u rad.

2. POJAM EUROPSKE UNIJE

Europska unija (EU) jedinstvena je nadnacionalna integracija europskih zemalja okupljenih s namjerom zajedničkog promicanja mira i prosperiteta, ali i političke, gospodarske i društvene suradnje. Nastala je kao rezultat suradnje i procesa integracije šest europskih država (Belgije, Francuske, Njemačke, Italije, Luksemburga i Nizozemske) započetog 1951. godine. Od tada je uslijedilo šest valova proširenja. Zemlje članice Europske unije uspostavile su zajedničke institucije kojima su podredile dio svoga suvereniteta kako bi se odluke o pitanjima od zajedničkog interesa mogle donositi na nad državnoj, europskoj razini.

Pojam Europske unije uveden je u službenu uporabu Ugovorom o Europskoj uniji iz Maastrichta (1993.) kao zamjena za tri pravno samostalne integracije zapadnoeuropskih država: Europsku ekonomsku zajednicu (EEC – European Economic Community), Europsku zajednicu za ugljen i čelik (ECSC – European Coal and Steel Community) i Europsku zajednicu za atomsku energiju (EUROATOM – European Atomic Energy Community). (<http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=391>).

Europska unija bila je u prošlosti mnogo manja nego danas. Kad su 1951. europske zemlje počele surađivati u gospodarstvenom smislu, sudjelovale su samo Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka.

S vremenom se sve više zemalja odlučilo pridružiti, Europska unija dosegla trenutačni broj od 28 država članica pristupanjem Hrvatske 1. srpnja 2013. Prostire se na 4.381.324 km², a broji oko 508 milijuna stanovnika.

Glavni ciljevi/aktivnosti EU

Polazeći od činjenice da je EU ‘dobrovoljno udruženje suverenih država’ koje rade na ostvarenju zajedničkih ciljeva definiranih Ugovorom o Uniji i Lisabonskim reformskim ugovorom koji je 13. prosinca 2007. potpisan, ali ne i ratificiran - glavni zajednički ciljevi EU su:

1. postizanje uravnoteženog privrednog i društvenog napretka, težnja ka punoj zaposlenosti i stvaranje efikasne ekonomske, monetarne i sigurnosne unije.

2. afirmiranje vlastitog identiteta na međunarodnoj sceni, osobito provedbom Zajedničke vanjske i sigurnosne politike, uz postepenu izgradnju zajedničke obrambene politike koja u perspektivi vodi i ka zajedničkoj odbrani.

3. služenje pravu i interesima eurograđana (što se 1993. godine manifestiralo i uvođenjem državljanstva Unije) a Reformskim ugovorom iz 2007. predviđeno je proširenje aktivnosti EU u cilju približavanja građaninu-pojedincu.

4. razvijanje i očuvanje Unije kao područja slobode, sigurnosti i pravde u kojem se garantira slobodno kretanje ljudi, roba, kapitala i usluga, uz zajedničku odgovornost u oblasti kontrole vanjskih granica, politike azila, imigracione politike i suzbijanja ilegalne trgovine i drugih vidova kriminala.

5. očuvanje cjelokupne pravne stečevine Zajednice i njeno stalno nadograđivanje. (<http://ceppei.ba/bos/index.php?option=comcontent&view=article&id=46&Itemid=1>).

2.1. Stvaranje Europske unije

Sami početak razvoja kreće od utemeljenja 1. studenoga 1993. godine ratificiranjem Ugovora u Maastrichtu od strane 12 članica Europske zajednice – Belgije, Danske, Francuske, Njemačke, Grčke, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Portugala, Španjolske i Ujedinjenog Kraljevstva.

Europska Unija je sagrađena na zakonskom sistemu koji je jedini takav u svijetu. Međutim, za izgradnju Europske Unije trebalo je mnogo vremena i truda što se može vidjeti iz njene povijesti ovdje kratko prikazane. Premda ideja o stvaranju ujedinjene Europe nije nova, tek u zadnjih pedesetak godina se konkretno radi na tome. A sve je počelo 1946.godine u Zurichu kada je britanski premijer Winston Churchill pozvao sve zemlje Europe na stvaranje Ujedinjenih država Europe, a samo tri godine kasnije je osnovano i Vijeće Europe. To je bio početak stvaranja Europske Unije. Također, jedan od začetnika ideje ujedinjene

Europe i njen vizionar je bio Robert Schumann koji je 1950. godine doveo do stvaranja Europske zajednice za ugljen i čelik.

Preko niza skupština i deklaracija, 1967. godine su se tri velike europske zajednice udružile u jedinstvenu Ekonomsku zajednicu koja kasnije dobiva proračun za svoje funkcioniranje, te još zemalja članica. 1979. godine se uvodi Europski monetarni sustav kojem osnovu čini tečajni mehanizam s polaznim odnosima valuta prema zajedničkoj europskoj valutnoj jedinici. Postupno broj članica raste, te 1986. godine je po prvi put zavijorila europska zastava sa 12 zvjezdica koliko je bilo i zemalja članica. Kada su potpisani Maastrichtski ugovori 07.02.1992. godine, postavljeni su najvažniji kriteriji za ulazak u Europsku gospodarsku i monetarnu uniju. Godinu dana kasnije Maastrichtski ugovori stupaju na snagu i time EZ prerasta u Europsku Uniju. Uskoro se osniva Europska središnja banka, a na zasjedanju Europskog Vijeća u Madridu 1995. godine je odabrano ime buduće zajedničke valute – euro. 11. prosinca 2000. – potpisan je Ugovor iz Nice, a 1. siječnja 2002. - uvođenje eura u 12 država tkz. eurozone (<http://www.medskolazd.hr/login/nasarijec/povijest.htm>)

Proširenja Europske unije

1. 1. siječnja 1973. - prvo proširenje: u Zajednicu pristupaju Velika Britanija, Danska i Irska
2. 1. siječnja 1981. - drugo proširenje: u zajednicu pristupa Grčka
3. 1. siječnja 1986. - treće proširenje: Španjolska i Portugal pristupaju Zajednici
4. 1. siječnja 1995. - četvrto proširenje: Austrija, Švedska i Finska pristupaju Uniji
5. 1. svibnja 2004. - peto proširenje: u Uniju ulazi 10 novih država članica
6. 1. siječnja 2007. - završetak petog proširenja: u EU ulaze Bugarska i Rumunjska. Slovenija uvodi jedinstvenu europsku valutu - euro kao sredstvo plaćanja. Službeni jezici unije postaju i bugarski, rumunjski, te irski. Bugarska ćirilica postaje jednim od službenih pisama (uz latinicu i grčki alfabet).
7. 1. srpnja 2013. - šesto proširenje: Hrvatska pristupa Uniji (www.ecb.europa.eu)

2.2. Članstvo u Europskoj uniji

Europska unija se sastoji od 28 članica, Hrvatska je 1. Srpnja 2013. godine zadnja koja pristupila Europskoj uniji.

Ostale članice Europske unije su:

Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Litva, Latvija, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, Ujedinjeno Kraljevstvo.

Sukladno člancima 6. i 49. Ugovora o EU svaka europska država koja poštuje načelo slobode, demokracije, poštivanja ljudskih prava i sloboda te vladavinu prava, može podnijeti zahtjev za članstvo u EU. Nakon podnošenja zahtjeva Europsko vijeće zatražit će od Europske komisije da izradi mišljenje (tkz. avis) o spremnosti države koja je podnijela zahtjev. Ukoliko je mišljenje pozitivno Europsko vijeće donijet će odluku o davanju statusa kandidata, te prema procjeni pozvati Europsku komisiju da započne pregovore s tom državom. Naime, dobivanje statusa države kandidatkinje ne znači i automatsko otpočinjanje pregovora. Europsko vijeće može uvjetovati početak pregovora ispunjenjem nekih uvjeta (npr. uvjetovanje početka pregovora s Bugarskom i Rumunjskom na sastanku Europskog vijeća u Helsinkiju postizanjem napretka u reformi gospodarstva, kao i uvjetovanje datuma početka pregovora s Turskom, prethodnim pozitivnim izvješćem Europske komisije o ljudskim pravima). Prije otvaranja procesa pregovora provodi se tkz. screening – postupak tijekom kojeg se unutar zakonodavstva pojedine države kandidatkinje utvrđuju područja koja se trebaju prilagoditi zakonodavstvu Unije, te do koje mjere je potreban prilagodba. (<http://www.mvep.hr/>)

2.3. Uvjeti za članstvo u Europskoj uniji

Od samoga početka integracijskog procesa u Europi, tijekom kojeg je stvorena Europska unija u svom današnjem obliku, postojala je mogućnost da svaka europska država zatraži članstvo u Europskoj uniji. S vremenom je EU pobliže definirala uvijete koje moraju ispunjavati kandidati za članstvo, tako prema članku 49 Ugovora o Europskoj uniji, koji danas uređuje to pitanje, zahtjev za članstvo može podnijeti svaka europska država čije uređenje počiva na načelima slobode, demokracije, poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavine prava. Na sastanku Europskog vijeća u Kopenhagenu, održanom u lipnju 1993. Godine predstavljena su tri (tkz. Kriteriji iz Kopenhagena) koje svi budući kandidati moraju ispunjavati prije primanja u punopravno članstvo EU-a.

Uvjeti su:

1. **Politički:** stabilnost institucija koje osiguravaju demokraciju, vladavinu prava, poštivanje ljudskih prava i prava manjina i prihvaćanje političkih ciljeva Unije.
2. **Gospodarski:** postojanje djelotvornog tržišnog gospodarstva te sposobnost tržišnih čimbenika da se nose s konkurentskim pritiscima i tržišnim zakonitostima unutar EU-a.
3. **Pravni:** usvajanje cjelokupne pravne stečevine EU-a.
4. **Administrativni:** prilagodba odgovarajućih administrativnih struktura s ciljem osiguranja uvjeta za postupnu i skladnu integraciju. (www.mvpei.hr)
Ovaj četvrti uvjet donesen je na sastanku Europskog vijeća u Madridu (u prosincu 1995. Godine), kako bi se osigurala provedba EU stečevine i primjenu kroz odgovarajuće administrativno ustrojstvo.

2.4. Politike i aktivnosti EU

Zajednica ima nadležnost u područjima i u mjeri koju su joj dodijelile države članice prije svega osnivačkim ugovorima. Sa svakom revizijom osnivačkih ugovora države članice su sve više širile nadležnost Zajednice. To je uočljivo kada se pobroje sva područja u kojima je Unija do sada donijela ogroman broj propisa, a koji čine dio pravne stečevine EU.

Prema osnivačkim ugovorima u pretežnom broju slučajeva nadležnost je podijeljena između Zajednice i država članica, međutim postoje i određena područja koja su u isključivoj nadležnosti Zajednice. Budući europski Ustav taktično nabroja područja isključive nadležnosti Unije:

1. Carinska unija
2. Pravila o tržišnom takmičenju potrebna za funkcioniranje unutarnjeg tržišta
3. Monetarna politika
4. Očuvanje morskih i bioloških resursa u sklopu ribarske politike
5. Zajednička trgovinska politika

(<http://www.znanje.org/i/i10/10iv10/10iv1024/Politike%20i%20aktivnosti%20EU.htm>
9)

Carinska politika

Jedan je od temelja Europske unije, igra ključnu ulogu u stvaranju integriranog unutarnjeg tržišta i zajedničke gospodarske politike. Pod pojmom carinska politika podrazumijeva se prostor u kojem nema unutarnjih prepreka kretanju robe (što uključuje zabranu carina i pristojbi), a na robu koja ulazi izvana primjenjuju se zajednička pravila, carine i kvote. Carinska unija stvorena je 1. srpnja 1993. Godine, 1993. godine uklonjena su preostala ograničenja slobodnom kretanju robe.

Monetarna politika

Dio je ekonomske politike, koja se bavi novcem kao sredstvom razmjene i kupovne moći. U žarištu njezina interesa su:

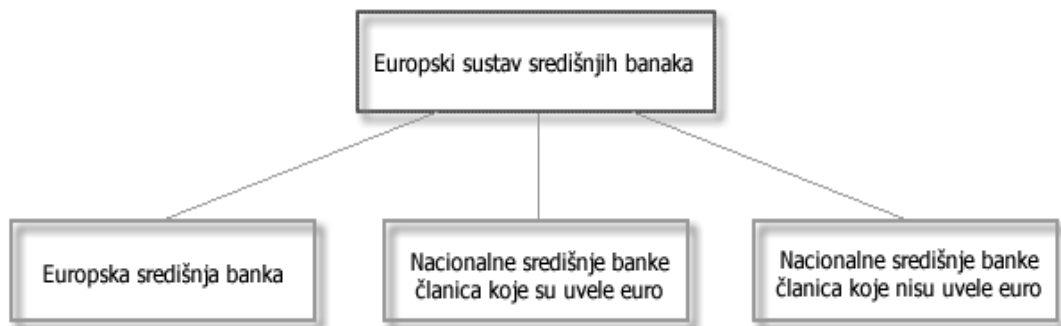
- pitanja novčane stabilnosti
- odraz novčanih kretanja na gospodarski razvitak i opću
- gospodarsku stabilnost
- regulacija količine novca u optjecaju koja je u funkciji ostvarivanja navedenih ciljeva

Monetarnu politiku neposredno provodi središnja banka određivanjem bližih ciljeva koji vode ostvarivanju konačnih ciljeva.

Zajednička trgovinska politika

Zajednička trgovinska politika temelji se na jedinstvenim načelima, osobito u pogledu promjena carinskih stopa sukladno carinskim i trgovinskim sporazumima u trgovini robama i uslugama, komercijalne aspekte intelektualnog vlasništva, direktna strana ulaganja, ujednačavanje mjera liberalizacije trgovine, utvrđivanja zajedničke izvozne politike, te korištenje trgovinskih zaštitnih mehanizama i uklanjanja trgovinskih prepreka. Također, zajednička trgovinska politika obuhvaća i određuje bilateralne odnose Europske Zajednice s trećim zemljama i multilateralne odnose Europske Zajednice kroz suradnju s multilateralnim organizacijama (WTO).

Slika 1. Europski sustav središnjih banaka

Europski sustav središnjih banaka (ESSB) skup je središnjih banaka kojeg čine Europska središnja banka (ESB) i nacionalne središnje banke (NSB) svih članica EU.

3. SIMBOLI EU

EU je prepoznatljiv po nekoliko simbola, od kojih je najpoznatiji krug zlatnih zvijezda na plavoj podlozi. Na ovim stranicama predstavljeni su ostali simboli kao što su europska himna i moto.

Europska zastava

Krug od 12 zvijezda simbolizira ideale jedinstva, solidarnosti i sklada među narodima Europe. Europska zastava simbolizira ne samo Europsku uniju već i europsko jedinstvo i identitet u širem smislu. Europska zastava sastoji se od kruga od 12 zlatnih zvijezda na plavoj podlozi. Zvijezde simboliziraju ideale jedinstva, solidarnosti i sklada među narodima Europe. Broj zvijezda nije povezan s brojem država članica, dok krug simbolizira jedinstvo.

Povijest europske zastave vodi nas u 1955. Vijeće Europe, Deutsche, English, Francois, Italiano, u obrani ljudskih prava i radi promicanja europske kulture, donosi sadašnji dizajn za vlastite potrebe. Tijekom sljedećih godina potiče europske institucije u nastajanju da tu zastavu i same prihvate. Godine 1983. zastavu prihvaća i Europski parlament, a 1985. odlukom europskih čelnika postaje službeni amblem Europske unije (tada Europska zajednica). Sve europske institucije danas imaju vlastiti amblem.

Slika 2. Zastava Europske unije

Izvor: <http://dalje.com/hr-hrvatska/projekt-28-zvijezdica-upoznaje-mlade-s-mogucnostima-europske-unije/456309>

Zastava se sastoji od 12 zvijezdica simbolizira ideale jedinstva, solidarnosti i sukladnosti.

Europska himna

Melodija koja simbolizira EU potječe iz Devete simfonije koju je 1823. skladao Ludwig Van Beethoven. Njome je uglazbio „Odu radosti”, lirsku pjesmu Friedricha von Schillera iz 1785.

Himna simbolizira ne samo Europsku uniju već i Europu u širem smislu. U „Odi radosti” Schiller slavi ideal bratstva među ljudima, viziju koju Beethoven dijeli. Godine 1972. Vijeće Europe prihvaća Beethovenovu „Odu radosti” za svoju himnu, a 1985. odlukom europskih čelnika postaje službena himna Europske unije. Bez teksta, na univerzalnom jeziku glazbe, ta himna izražava europske ideale slobode, mira i solidarnosti. Europska himna nije zamjena za nacionalne himne država članica, već se njome slave zajedničke vrijednosti.

Dan Europe

Ideje na kojima je osnovana Europska unija prvi je put predstavio francuski ministar vanjskih poslova Robert Schumann 9. svibnja 1950. Stoga 9. svibnja slavimo kao ključan datum za EU. Iznio je svoju ideju o novom obliku političke suradnje u Europi koja bi rat između Europskih država učinila nezamislivim. Imao je viziju kreirati europsku instituciju koja bi objedinila i upravljala proizvodnjom ugljena i čelika. Ugovor kojim se kreira takvo tijelo potpisan je nešto manje od godinu dana kasnije. Schumannov prijedlog smatra se početkom onoga što je danas Europska unija.

Moto EU-a

„Ujedinjena u raznolikosti” moto je Europske unije.

Taj moto označava ujedinjenje Europljana u EU – zajednicu za mir i blagostanje obogaćenu pritom različitošću svojih kultura, tradicija i jezika. (http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/europe-day/index_hr.htm)

4. PRORAČUN EU

Proračun EU-a financira se, među ostalim, dijelom bruto nacionalnog dohotka svih država članica. Koristi se u različite svrhe, od podizanja životnog standarda u siromašnijim regijama do brige za sigurnost hrane. Euro je zajednička valuta većine država članica EU-a.

Izvori prihoda EU-a doprinosi su država članica, uvozne carine na proizvode iz trećih zemalja i novčane kazne određene u slučaju kada poduzeća ne poštuju pravila EU-a. Države članice donose zajedničku odluku o iznosu proračunskih sredstava i načinima njihova financiranja nekoliko godina unaprijed.

Proračunom EU-a potiče se rast i otvaranje radnih mjesta. U okviru kohezijske politike iz njega se financiraju ulaganja kako bi se pomoglo uklanjanju gospodarskih nejednakosti između država članica i regija EU-a. Njime se pomaže i razvoju ruralnih područja u Europi.

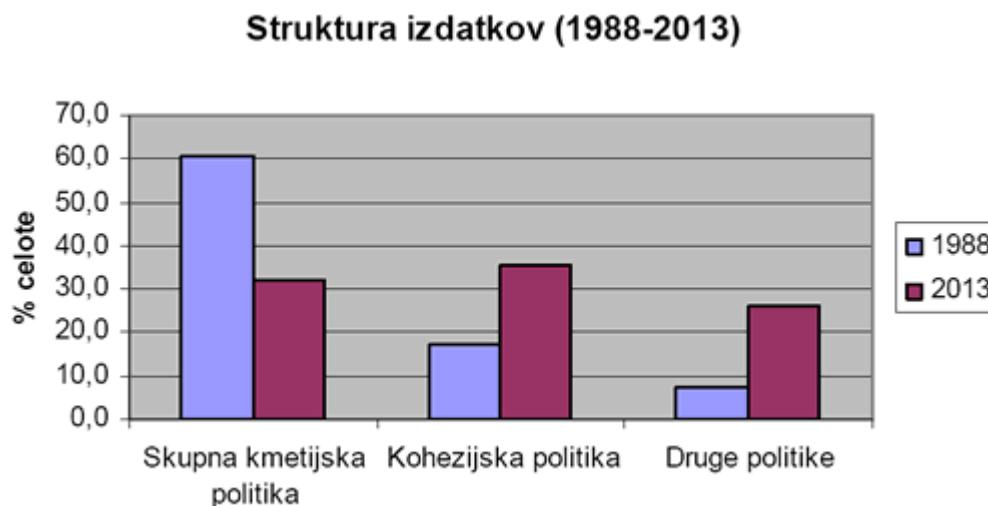
Tri su osnovna izvora prihoda:

- mali postotak bruto nacionalnog dohotka (uglavnom oko 0,7 %) koji odvajaju sve države članice i koji je najveći izvor proračunskih prihoda; temelji se na načelu solidarnosti i platne sposobnosti, iako se iznos može prilagoditi u cilju izbjegavanja preopterećivanja određenih država
- mali postotak standardiziranih prihoda od poreza na dodanu vrijednost svake države članice, koji najčešće iznosi otprilike 0,3 %
- veliki dio uvoznih carina na proizvode iz trećih zemalja (država koja naplaćuje carinu zadržava mali postotak).
- EU ubire i poreze na dohodak od plaća svojeg osoblja, doprinose trećih zemalja za određene programe EU-a i novčane kazne određene društvima koja krše pravila i propise EU-a.

Proračun EU financira se sredstvima Unije (own resources) koja nisu podložna međuvladinim pregovorima. Postoje četiri vrste vlastitih prihoda kojima se financira proračun: poljoprivredne pristojbe, carine, udio u PDV-u i uplate zemalja članica. Prva dva oblika prihoda, tj. poljoprivredne pristojbe i carine, koristili su se u početku djelovanja Unije

i bili su dostatni za njezino financiranje. No s vremenom je njihovo relativno značenje slabilo i pojavila se potreba za novim izvorima financiranja. Tako se danas glavnina proračunskih prihoda prikuplja novim vlastitim sredstvima: udjelom u PDV-u i uplatama zemalja članica. Godišnji proračun za 2005. godinu iznosio je 106 milijardi eura, što je 1,004% BDP-a proširene Unije

Graf 1. Reforma proračuna od 1988 do 2013. god

Izvor: http://ec.europa.eu/budget/reform2008/issues/article_5957_sl.htm

Postoji gornje ograničenje visine ukupnih vlastitih prihoda pa tako oni ne mogu biti veći od 1,24% ukupnog BNP-a (bruto nacionalnog prihoda) zemalja članica. Visina i struktura vlastitih sredstava određuju se ovako:

1. poljoprivredne pristojbe - čine oko 2% proračunskih prihoda, a prikupljaju se od carina na uvoz poljoprivrednih proizvoda iz zemalja koje nisu članice EU;
2. carine - obuhvaćaju oko 13% proračunskih prihoda, a prikupljaju se od carina na uvoz iz zemalja koje nisu članice EU;
3. udio u prihodima od PDV-a - čini oko 35% proračunskih prihoda EU i transfer je dijela PDV-a ubranoga u zemlji članici. Određuje se primjenom jedinstvene stope na osnovicu PDV-a svake zemlje članice. Stopa je 2004. godine smanjena na 0,5%, a primjenjuje se na osnovicu koja ne smije iznositi više od 50% BNP-a;

4. uplate razmjerne BNP-u - čine polovicu ukupnih sredstava proračuna EU. One su dodatni izvor jer se određuju tako da se nadoknadi manjak koji može nastati zbog nedostatka sredstava iz prethodna tri izvora. Na taj se način osigurava da EU proračun Unije nije nikad u deficitu. (Baldwin, R. and Wyplosz, The Economics of European Integration).

Godišnji se proračun zasniva na srednjoročnom dogovoru o rashodnim prioritetima koji se naziva Financijskom perspektivom. Ona je rezultat dogovora između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije te određuje maksimalan iznos i strukturu predviđenih rashoda. Do sada su zaključena četiri takva dogovora: Financijska perspektiva 1988-1992. (Delorsov prvi paket), Financijska perspektiva 1993-1999. (Delorsov drugi paket), Financijska perspektiva 2000-2006, koja je temelj financijskog paketa Agenda 2000 i Financijska perspektiva 2007-2013.

U postupku donošenja proračuna sudjeluju Komisija, Vijeće i Parlament. Njihove se ovlasti razlikuju s obzirom na to odlučuje li se o obveznim (compulsory) ili neobveznim (non-compulsory) rashodima. (Brnčić, A. [et al.], Mali leksikon europskih integracija)

Euro

Euro je najopipljiviji dokaz europskih integracija: zajedničkom valutom svakodnevno se služi 334 milijuna ljudi u 18 od 28 država članica. Prednosti zajedničke valute očite su svakom tko putuje u inozemstvo ili kupuje putem internetskih stranica iz druge države članice.

Monetarna suradnja u EU-u

Ekonomskom i monetarnom unijom obuhvaćena je koordinacija gospodarskih i fiskalnih politika, zajednička monetarna politika i zajednička valuta euro. Euro je uveden 1. siječnja 1999. kao virtualna valuta za bezgotovinska plaćanja i potrebe računovodstva. Novčanice i kovanice uvedene su 1. siječnja 2002.

Slika 3. Proračun Hrvatske pri ulasku u EU

Pozitivan učinak na proračun (+) / negativan učinak na proračun (-)	2013.	2014.	2015.	2016.
Uplate u proračun EU-a	-0,6	-1,1	-1,1	-1,1
Uštede proračuna na osnovi zamjene postojećih rashoda sredstvima EU-a ^a	0,2	0,6	0,7	0,8
Sufinanciranje	-0,04	-0,3	-0,4	-0,6
Učinak transakcija s proračunom EU-a na manjak opće države	-0,4	-0,8	-0,8	-0,8
Usklađivanje carinskog sustava	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4
Usklađivanje sustava trošarina	0,1	0,2	0,2	0,2
Utjecaj usklađivanja sustava PDV-a na manjak	0,03	-0,1	-0,1	-0,1
Utjecaj usklađivanja sustava PDV-a na likvidnost proračuna	-0,5	0,0	0,0	0,0
Uplate u ostale institucije EU-a	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ukupni učinak pristupanja EU-u na proračun opće države	-1,0	-1,2	-1,2	-1,3

Izvor: <http://www.index.hr/vijesti/clanak/hrvatski-proracun-zbog-ulaska-u-eu-gubi-preko-33-milijarde-kuna-godisnje/761305.aspx>

Hrvatska se nalazi u situaciji u kojoj mora smanjiti proračunski manjak, javni dug je u porastu, a punopravno članstvo donijelo je i još neke obveze koje su utjecale na strukturu i veličinu prihoda i rashoda. Prema procjenama Hrvatske narodne banke, ulazak u EU stvorio je negativne pritiske na proračun opće države u iznosu od oko 1% BDP-a godišnje (oko 3,3 milijarde kuna), u razdoblju od 2013. do 2016. godine.

5. EU FONDOVI

Ulaskom u punopravno članstvo Europske unije, Republika Hrvatska je postala korisnica sredstava iz europskih fondova. Za prvih šest mjeseci članstva Hrvatskoj je na raspolaganju ukupno 800 milijuna eura, od čega je 449.40 milijuna eura namijenjeno za provedbu kohezijske politike.

Slika 4. Instrumenti Kohezijske politike

Izvor: <http://www.strukturnifondovi.hr/eu-fondovi>

Europski fondovi su zamišljeni kao financijski instrumenti koji podupiru provedbu pojedine politike Europske unije u zemljama članicama. Jedna od najznačajnijih je Kohezijska politika, za koju je Europska unija za razdoblje 2007. - 2013. izdvojila 35.64% svog proračuna.

Za provedbu Zajedničke poljoprivredne politike te Zajedničke ribarske politike Europske unije namijenjeni su:

- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
- Europski fond za ribarstvo

Tijekom 2013. godine nastavlja se provedba IPARD programa, za što je Hrvatskoj dodijeljeno 27.7 milijuna eura. Za prvih šest mjeseci članstva kroz Europski fond za ribarstvo Hrvatskoj je na raspolaganju 8.7 milijuna eura. Provedba ovih fondova je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Novac namijenjen od Europske unije mora se potrošiti na buduće članice. Svaka članica EU-a odvaja određeni financijski iznos za članstvo u EU odvaja određeni financijski iznos za članstvo EU. Novci koji se ulažu u programe pomoći, prestupne programe i ostale fondove sredstava su poreznih obveznika iz zemlja članica.

Nekoliko bitnih informacija

- Godišnji proračun EU-a iznosi preko 100 milijardi eura (129,2 milijarde za 2008. Godinu)
- Troši se na politike EU-a (kohezijska politika i jačanje konkurentnosti, poljoprivredna politika, ruralni razvoj, ribarstvo, zaštita okoliša, vanjska politika)
- Politike i fondovi se planiraju u sedmogodišnjim proračunskim razdobljima. (Stojković G. EU fondovi- Vodič kroz europske fondove 2008 – 2013)

Više od 76 % proračuna EU-a upravlja se u partnerstvu s nacionalnim i regionalnim tijelima sustavom zajedničkog upravljanja, uglavnom s pomoću pet velikih Strukturnih i investicijskih fondova. Tim se fondovima pridonosi provedbi strategije Europa 2020.

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) – regionalni i urbani razvoj, ima za cilj ojačati gospodarsku i socijalnu koheziju u Europskoj uniji ispravljanjem neravnoteže između njezinih regija.
- Europski socijalni fond (ESF) – socijalna uključenost i dobro upravljanje, ulaže u ljude, s fokusom na poboljšanje mogućnosti zaposlenja i obrazovanja diljem Europske unije. On također ima za cilj poboljšati položaj najugroženijih ljudi kojima prijete siromaštvo.

- Kohezijski fond (KF) – gospodarska konvergencija manje razvijenih regija. Kohezijski fond je namijenjen državama članicama čija je vrijednost bruto nacionalnog proizvoda (BNP) po stanovniku manja od 90 % prosjeka EU-a. On služi smanjivanju gospodarskih i socijalnih razlika, kao i promicanju održivog razvoja. Sada je podvrgnut istim pravilima programiranja, upravljanja i nadzora kao i ERDF i ESF putem Propisa o zajedničkim odredbama.
- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)
U skladu sa strategijom Europa 2020. i općenitim ciljevima ZPP-a mogu se navesti tri dugoročna strateška cilja politike ruralnog razvoja EU-a u razdoblju od 2014. do 2020.:
 - o poticanje konkurentnosti poljoprivrede
 - o osiguravanje održivog upravljanja prirodnim resursima i akcija protiv klimatskih promjena i
 - o postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta.
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR). Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (European Maritime and Fisheries Fund - EMFF) osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti. (<http://www.europski-fondovi.eu/eff>)

6. OSNOVNA TIJELA EU

U jedinstvenome institucionalnom ustroju EU-a:

- prioritete EU-a određuje Europsko vijeće, na čijim se zasjedanjima sastaju nacionalni čelnici i čelnici EU-a
- izravno izabrani zastupnici zastupaju europske građane u Europskome parlamentu
- interese EU-a kao cjeline promiče Europska komisija, čije članove imenuju nacionalne vlade
- interese vlastitih zemalja vlade brane u Vijeću Europske unije.

Europsko vijeće - Vijeće ima dvostruku ulogu – određuje opći smjer političkoga djelovanja i prioritete EU-a te se bavi složenim ili osjetljivim pitanjima koja nije moguće riješiti na nižim razinama međudržavne suradnje. Iako je utjecajno u smislu donošenja plana političkoga djelovanja EU-a, nema ovlasti za donošenje zakonodavnih propisa. Sastanci Europskoga vijeća u osnovi su sastanci na vrhu čelnika država članica koji na njima odlučuju o općim političkim prioritetima i velikim inicijativama. Godišnje se obično održavaju otprilike četiri sastanka, kojima predsjedava stalni predsjednik.

Zakonodavstvo

U donošenju zakonodavstva EU-a sudjeluju tri glavne institucije:

- Europski parlament, koji zastupa građane EU-a, koji ga izravno biraju
- Vijeće Europske unije, koje predstavlja vlade i pojedinačne države članice. Predsjedanje Vijećem rotira se među državama članicama.
- Europska komisija, koja zastupa interese Unije kao cjeline. (Šutić. B, Državno i političko uređenje Republike Hrvatske)

Lisabonski ugovor kod nabiranja glavnih tijela Europske unije na prvo mjesto stavlja Europski parlament. Iz toga bi se moglo zaključiti da je to najvažnije tijelo među glavnim tijelima Europske unije. Ono to u mnogim aspektima zasigurno još nije. No, Europski

parlament je jedino tijelo Europske unije čiji se zastupnici biraju na izravnim i neposrednim izborima. Europski parlament tijelo je Europske unije koje se sastoji od predstavnika naroda država članica. Europski je parlament zakonodavno tijelo Europske unije, s time da zakonodavne ovlasti dijeli s Vijećem ministara. Uz zakonodavnu funkciju, Europski parlament ima proračunske funkcije te funkciju političke kontrole i konzultacija.

Europsko vijeće nije samo zbog svog sastava nego i zbog uloge najvažnije političko tijelo EU. Lisabonskim ugovorom Europsko vijeće je po prvi put uvršteno među tijela Europske unije. Uloga Europskog vijeća jest da politički usmjerava razvoj EU te da stvara strateški okvir za djelovanje EU.

Vijeće ministara svakako je jedno od najvažnijih tijela za usvajanje konkretnih pravnih instrumenata, kako onih zakonodavnih tako i onih na području zajedničke vanjske i sigurnosne politike. Vijeće zajedno s Europskim parlamentom usvaja zakonodavne pravne akte te odlučuje o proračunu.

Slika 5. Tijela EU

Izvor: ec.europa.eu/budget/reform2008/issues/article_5957_sl.htm

Europska komisija je tijelo koje štiti interese Unije te je najveći zagovornik daljnjih unutarnjih integracija EU. Nadležnosti Europske komisije mogu se u načelu grupirati u šest kategorija: predlaganje i razvijanje politika i zakonodavstva, izvršne ovlasti, čuvar pravnog okvira, pregovarač i predstavljanje u vanjskim odnosima, medijator i posrednik te promotor općih interesa.

7. EUROPSKI PARLAMNET

Europski parlament (The European Parliament) je jedino tijelo na razini Unije koje se izravno bira. Nastao je kad i prva Europska zajednica, tada pod nazivom Skupština koju su činili delegati nacionalnih parlamenata. Od 1979. godine, zastupnici Europskog parlamenta se biraju izravnim izborima svakih pet godina. Od 2009. do 2014. godine je aktualan sedmi saziv. Sjedište Parlamenta je u Strasbourgu, a neka zasjedanja i sastanci parlamentarnih odbora održavaju se i u Bruxellesu, a dio parlamentarnih službi se održava u Luksemburgu. Broj zastupničkih mjesta u Europskom parlamentu je dodijeljen državama članicama EU osnivačkim ugovorom.

Najveći broj zastupnika u Parlamentu također je utvrđen Osnivačkim ugovorom. Parlament danas ima 736 zastupnika, u razdobljima između dvaju izbora ta granica bi se mogla prijeći. Izbor zastupnika za Europski parlament organizira se u svakoj državi članici za raspoloživi broj mjesta. Na tim izborima pravo glasa te pravo kandidiranja imaju ne samo državljani države koja popunjava svoju kvotu. Jedno od novih političkih prava je da se kandidati mogu kandidirati ili glasovati iako imaju prebivalište u onoj članici u kojoj se održavaju izbori za Europski parlament.

Iako se zastupnici biraju prema nacionalnim kvotama, oni na europskoj razini nisu politički organizirani nacionalno, nego prema političkim opredjeljenjima. U lipnju 2009. Održani su novi izbori za Europski parlament, na kojem je sudjelovalo 27 država članica EU. Kao i svaki parlament i Europski parlament djeluje kroz odbore. Njihov broj i područja koja pokrivaju prati područja nadležnosti EU.

Tri bitne funkcije Europskog parlamenta:

1. zakonodavna
2. nadzor za europsku komisiju
3. usvajanje proračuna EU. (Šutić. B, Državno i političko uređenje Republike Hrvatske)

7.1. Sud pravde europskih zajednica

Europski sud (European Court of Justice) je institucija koja se od 1989. Sastoji od tri suda:

- Europskog suda
- Prvostupanjskog suda
- Suda za službenike EU-a (Šutić. B, Državno i političko uređenje Republike Hrvatske)

Europski sud kao institucija mora osigurati da se pri primjeni i tumačenju Osnivačkog ugovora poštuju prava. Iako sud ograničene nadležnosti, Europski je sud bio iznimno važan pri uobličavanju pravnog poretka Unije. Pokrenuo je proces tzv. Konstitucionalizacije Ugovora, čime je pravni poredak EU stekao značajke koje ga odmiču od sustava međunarodnog prava. Prema tome Europski sud nema u Uniji samo pravosudnu, nego i važnu političku ulogu. Sastoji se od 25 sudaca i osam neovisnih odvjetnika.

Prvostupanjski sud prema Ugovoru iz Nice čini barem jedan sudac iz svake države članice. Najmanji broj sudaca je danas oko 24, ali otvorena je mogućnost da se broj sudaca poveća. Kod prvostupanjskog suda nema neovisnih odvjetnika. Prvostupanjski sud sudi u plenumu ili u sudskim vijećima.

Sud za službenike EU-a koji je na prvostupanjskoj razini preuzeo rješavanje radnih sporova između institucija Europske unije i njihovih zaposlenika uspostavljen krajem 2004. godine. Administrativne poslove suda, uključujući zaprimanje predmeta i brigu o objavljivanju odluka Suda, obavlja tajnik Suda. Odjel za istraživanje i dokumente u sastavu knjižnice je važan dio Suda. Zaposlenici odjela za istraživanje zaduženi su sastaviti sažetak sudske odluke, koji se objavljuje zajedno s odlukom.

7.2. Europsko vijeće (European Council)

Europsko vijeće određuje opće političke smjernice i prioritete Europske unije. Stupanjem na snagu Ugovora iz Lisabona 1. prosinca 2009. postalo je institucija. Njegov je predsjednik Donald Tusk. Europsko vijeće Uniji daje potreban poticaj za njezin razvoj i utvrđuje opće političke smjernice i prioritete tog razvoja. Ono ne izvršava zakonodavne funkcije. Europsko vijeće sastoji se od šefova država ili vlada država članica zajedno s njegovim predsjednikom i s predsjednikom Komisije. Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku sudjeluje u njegovu radu. Kad to nalaže dnevni red, članovi Europskog vijeća mogu odlučiti da svakome od njih pomaže ministar, a u slučaju predsjednika Komisije, član Komisije.

Europsko vijeće sastaje se dvaput svakih šest mjeseci na poziv svojeg predsjednika. Kad to nalaže situacija, predsjednik saziva izvanredni sastanak Europskog vijeća. Osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, odluke Europskog vijeća donose se konsenzusom. U nekim slučajevima odluke donosi jednoglasno ili kvalificiranom većinom, u skladu s odgovarajućim odredbama Ugovora. Europsko vijeće bira predsjednika kvalificiranom većinom. Mandat predsjednika traje dvije i pol godine i može se jednom produžiti. Europsko vijeće obično se sastaje u Bruxellesu u zgradi Justus Lipsius. U radu mu pomaže Glavno tajništvo Vijeća. (<http://www.european-council.europa.eu/the-institution?lang=hr>)

7.3. Sastav EU parlamenta

Od 1. siječnja 2005. godine ukupno je 785 članova Parlamenta (zastupnika). Izbori se provode svake pete godine, na temelju općeg prava glasa. Ne postoji jedinstveni izborni sustav za izbor članova Europskog parlamenta, već je svaka država članica slobodna izabrati vlastiti sustav, uz poštovanje tri uvjeta propisanih Odlukom Vijeća. Danas Europski parlament predstavlja oko 450 milijuna građana Europske unije.

Od 26. rujna 2005. godine pa do ulaska u EU 1. siječnja 2007. Bugarska i Rumunjska imale su status promatrača, kao zemlje kandidatkinje za ulazak u EU. Promatrači mogu sudjelovati u raspravama, međutim ne mogu glasovati niti vrši neke druge zadaće.

Prvi parlamentarni saziv: 1979. – 1984.

Drugi parlamentarni saziv: 1984. – 1989.

Treći parlamentarni saziv: 1989. – 1994.

Četvrti parlamentarni saziv: 1994. – 1999.

Peti parlamentarni saziv: 1999. – 2004.

Šesti parlamentarni saziv: 2004. – 2009.

Sedmi parlamentarni saziv: 2009. – 2014.

7.4. Predsjednik parlamenta

Predsjednik Europskog parlamenta je Martin Schulz. Mandat mu traje od kolovoza 2014. do siječanj 2017. godine. Predsjednika Europskog parlamenta biraju: zastupnici Europskog parlamenta

Uloga predsjednika:

- osigurava pravilnu provedbu parlamentarnih postupaka
- nadgleda razne aktivnosti Parlamenta i odbore
- zastupa Parlament u svim pravnim pitanjima i međunarodnim odnosima
- daje konačnu suglasnost za proračun EU-a

Postupak izbora i dužnosti predsjednika

Kandidat koji dobije većinu tajnih glasova izabran je za predsjednika. Ako nakon tri kruga glasovanja nijedan kandidat ne ostvari apsolutnu većinu danih glasova, u četvrtom krugu sudjeluju samo dva zastupnika koja su ostvarila najveći broj glasova u trećem krugu.

Predsjednik upravlja svim aktivnostima Parlamenta, predsjedava plenarnim sjednicama i objavljuje usvajanje proračuna. Predsjednik predstavlja Parlament u vanjskim odnosima i prema drugim EU institucijama.

8. EU KOMISIJA

Europska komisija (European Commission) je jedna od tri političke institucije Europske unije, to jest institucija koje sudjeluju u političkom procesu donošenja odluka na europskoj razini. Komisija je „najeuropskija“ institucija EU, jer najbolje održava naddrživi karakter te integracije. Najveći dio Komisije smješten je u Bruxellesu. Prema Ugovoru iz Nice, Komisija je od 1. Siječnja 2005. sastavljena od po jednog predstavnika iz svake države članice. Do toga datuma države članice (Francuska, Italija, Njemačka, Španjolska i Ujedinjeno Kraljevstvo) imale pravo na po dva predstavnika u Komisiji. 1. Svibnja 2004., nastupilo je istočno proširenje s kojim se morao ograničiti broj predstavnika na po jedan iz svake države da Komisija ne bi postala prevelika. Ugovor iz Nice izmijenio je način izbora predsjednika i članova Komisije. Najprije Europsko vijeće kvalificirano većinom imenuje predsjednika Komisije, i to imenovanje potvrđuje Europski parlament. Izabrani predsjednik, a zatim, u suglasnosti s Vijećem EU, predlaže ostale članove Komisije, a cijelu komisiju imenuje Vijeće.

Komisija je tijelo EU koje zastupa i pomiče opće interese EU. Takvu svoju ulogu Komisija ostvaruje kroz nekoliko ovlasti. Komisija prvenstveno osmišljava politike EU te pokreće zakonodavni postupak upućivanjem prijedloga akta Vijeću. Prema ostatku svijeta, Komisija predstavlja EU. U brojnim državama postoje delegacije EU koje su dio Komisije. Komisija je također u kontekstu Europske zajednice ovlaštena voditi pregovore o sklapanju Europske zajednice ovlaštena voditi pregovore o sklapanju međunarodnih sporazuma na temelju mandata koji joj u svakom pojedinom slučaju dodjeljuje vijeće EU. (Šutić. B, Državno i političko uređenje Republike Hrvatske)

8.1. Sastav i svrha EU komisije

Sastav Europske komisije

Europska komisija ima 28 povjerenika, po jedan iz svake zemlje EU-a, čini političko vodstvo Komisije. Mandat povjerenika traje pet godina. Predsjednik svakomu povjereniku

dodjeljuje nadležnost za određena područja politike. Predsjednik Europske komisije trenutno je Jean-Claude Juncker. Predsjednika kandidira Europsko vijeće. Vijeće izabire i ostale povjerenike u dogovoru s kandidiranim predsjednikom. Izbor svih povjerenika, uključujući predsjednika, mora odobriti Europski parlament. Kada preuzmu dužnost, povjerenici i predsjednik i dalje odgovaraju Parlamentu, koji jedini može smijeniti Komisiju.

Za obavljanje svakodnevnih poslova Komisije brine se njezino osoblje – administratori, pravnici, ekonomisti, pismeni i usmeni prevoditelji, tajničko osoblje itd. – organizirano u službe koje se nazivaju glavne uprave (GU). Pojam „Komisija“ može se odnositi na 28 pojedinačnih povjerenika, na stalno osoblje ili na instituciju kao cjelinu.

Svrha Europske komisije

Komisija zastupa i podupire interese EU-a kao cjeline. Nadgleda i provodi politike EU-a:

1. predlaganjem novih propisa Parlamentu i Vijeću
2. upravljanjem proračunom EU-a i dodjelom sredstava
3. provedbom zakonodavstva EU-a (u suradnji sa Sudom EU-a)
4. zastupanjem EU-a u međunarodnim odnosima, primjerice u pregovorima o sporazumima između EU-a i drugih zemalja. (http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_hr.htm)

1. Predlaganje novih propisa

Komisija može predlagati nove propise radi zaštite interesa EU-a i njegovih građana. To pravo koristi samo kada je riječ o pitanjima koja nije moguće djelotvorno riješiti na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini (prema tkz. načelu supsidijarnosti). Pri predlaganju novih propisa Komisija nastoji zadovoljiti najveći mogući broj interesa. Službe Komisije sastavljaju nacrt predloženog novoga propisa. Ako se najmanje 14 od 28 povjerenika složi s njime, nacrt se šalje Vijeću i Parlamentu.

2. Upravljanje proračunom EU-a i dodjelom sredstava

U suradnji s Vijećem i Parlamentom Komisija postavlja dugoročne prioritete potrošnje EU-a u obliku „financijskoga okvira“ EU-a. Komisija upravlja sredstvima za

provedbu politika EU-a (primjerice za poljoprivredu i ruralni razvoj) te programa kao što je „Erasmus“ (studentske razmjene).

3. Provedba europskoga zakonodavstva

Kao „čuvarica osnivačkih ugovora“, Komisija provjerava primjenjuje li svaka država članica zakonodavstvo EU-a na pravilan način.

4. Zastupanje EU-a u međunarodnim odnosima

Komisija zastupa sve države članice EU-a u međunarodnim tijelima kao što je Svjetska trgovinska organizacija.

8.2. Zadaci komisije

Europska komisija (EK) predstavlja izvršnu vlast unutar Europske unije. EK je obavezna da djeluje u cilju općeg dobra cjelokupne Unije i odgovorna je samo Evropskom parlamentu, koji joj može izglasati nepovjerenje, što povlači za sobom ostavku cjelokupne Komisije.

Europska komisija ima u načelu 4 zadatka:

1. Daje Parlamentu i Savjetu prijedloge o novim propisima.
2. Provodi politiku EU-a i upravlja budžetom.
3. Brine se (zajedno sa Sudom) o poštivanju europskog prava.
4. Zastupa Europsku uniju na međunarodnom nivou, npr. u pregovorima o sporazumu između EU-a i drugih zemalja.

9. VIJEĆE EU

Vijeće EU (Vijeće ministara) – (European Council) predstavlja tijelo Unije koje čine politički predstavnici država članica na najvišoj razini odnosno njihovi predsjednici država ili vlada. Od 1974. godine, u sklopu također izvan ugovorne europske političke suradnje, čelnici država i vlada članica tadašnje Europske ekonomske zajednice, počeli su se redovito sastajati. Osnivačkim ugovorom, ali mu do sada nije poznat status institucije EU.

Vijeće je institucija EU-a u kojoj su zastupljene vlade država članica. Neslužbeno se također naziva EU Vijeće i u njemu se nacionalni ministri i drugi dužnosnici iz svih zemalja EU-a sastaju kako bi donijeli zakone i uskladili politike. Europsko vijeće je politički motor unije. Ono definira političku orijentaciju EU i postavlja prioritete. U posljednje se vrijeme utvrdilo da se Europsko vijeće sastaje dva puta tijekom zasjedanja jednog predsjedništva, dakle ukupno četiri puta na godinu.

Slika 6. Vijeće Europske unije

Izvor: http://www.dadalos-europe.org/kr/grundkurs4/eu-struktur_1.htm

Odluke Europskog vijeća u pravilu donose konsenzusom. Institucija predsjednika Europskog vijeća novina je uvedena Ustavnim ugovorom. Njega će kvalificiranom većinom birati Europsko vijeće na dvije i pol godine, uz mogućnost još jednog mandata. (Šutić. B, Državno i političko uređenje Republike Hrvatske).

9.1. Rad i sastav vijeća

Vijeće je glavni donositelj odluka u EU-u. Vijeće pregovara i donosi nove propise EU-a, ili ih prema potrebi prilagođava. Novi se zakoni EU-a obično donose uz suglasnost Europskog parlamenta, primjenom redovnog zakonodavnog postupka.

Vijeće također:

- usklađuje politike država članica, na primjer, u području gospodarstva
- sklapa međunarodne sporazume u ime EU-a
- razvija zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku na temelju strateških smjernica koje utvrđuje Europsko vijeće
- donosi proračun EU-a, zajedno s Europskim parlamentom

(<http://www.consilium.europa.eu/about-the-council>)

9.2. Funkcioniranje vijeća

Vijeće Europske unije jedinstvena je pravna osoba, no sastaje se u 10 različitih „konfiguracija”, ovisno o temi koja se raspravlja. Neka su zasjedanja Vijeća otvorena za javnost i može ih se pratiti uživo na našem web-mjestu.

Sljedeća važna karakteristika ovog centralnog tijela je činjenica da se njegov rad nakon formiranja EEZ-a (EEC) sve više diferencirao. Pod tim se misli da pojedinačna područja politike, za koje su zaduženi pojedinačni dijelovi Vijeća, sve više vode vlastiti život i to iz dva razloga: na razini država-članica sve manje se koordinira i ustanovljava njemačka, talijanska ili britanska pozicija. To ukazuje i na razvoj u kojem je politika pojedinih država-članica izgubile karakter "vanjske politike" prema EU, s druge strane, prelaskom na sistem odlučivanja kvalificiranom većinom razvila se neophodnost dogovaranja u okviru velikih, tkz. package deals koji obuhvaćaju više područja politike.

9.3. Predsjedništvo vijeća

Donald Tusk je predsjednik Europskog vijeća. Njegov mandat započeo je 1. prosinca 2014. i traje do 31. svibnja 2017. Predsjedanje Vijećem rotira između država članica EU-a svakih šest mjeseci. Za vrijeme tog šestomjesečnog razdoblja predsjedništvo predsjedava sastancima na svim razinama u Vijeću i tako pomaže osigurati kontinuitet rada EU-a u Vijeću. Predsjedništvo je odgovorno za pokretanje rada Vijeća na zakonodavstvu EU-a, osiguranje kontinuiteta programa EU-a, urednost zakonodavnih procesa i suradnju između država članica. Kako bi to ostvarilo, predsjedništvo mora djelovati kao pošten i neutralan posrednik.

Predsjedništvo ima dvije glavne zadaće:

1. Planiranje i predsjedanje sastancima u Vijeću i njegovim pripremnim tijelima.

Predsjedništvo predsjedava sastancima različitih sastava Vijeća (uz iznimku Vijeća za vanjske poslove) i pripremnih tijela Vijeća, što uključuju stalne odbore poput Odbora stalnih predstavnika (Coreper) te radne skupine i odbore koji se bave vrlo specifičnim temama.

2. Predstavljanje Vijeća u odnosima s drugim institucijama EU-a.

Predsjedništvo predstavlja Vijeće u odnosu s drugim institucijama EU-a, osobito s Komisijom i Europskim parlamentom. Njegova je uloga pokušavati postići dogovor o zakonodavnim predmetima putem trijaloga, neformalnih pregovaračkih sastanaka i sastanaka odbora za mirenje.

10. OSTALA TIJELA I USTANOVE EU

Institucije Europskog ombudismana stvorena je Ugovorom iz Maastrichta. Ombudisman je osoba koja djeluje kao posrednik između građana i vlasti Europske unije, ovlaštena primati i istraživati pritužbe svih građana Unije, te svih fizičkih i pravnih osoba koje imaju boravište u nekoj drugoj državi članica. Ombudismana imenuje Europski parlament na obnovljeni mandat od pet godina, koliko traje saziv Parlamenta. Uloga ombudismana pomoći u otkrivanju nepravilnosti u postupanju europskih institucija ili drugih tijela Europske unije, osim Europskog suda i Prvostupanjskog suda.

Europska središnja banka (European Central Bank- ECB) monetarna je vlast europske monetarne unije. Njen osnutak bio je predviđen Ugovorom iz Maastrichta, kojim je pokrenut projekt stvaranja monetarne unije kao nadogradnje unutarnjeg tržišta EU. Osnovana je 30. lipnja 1998. Glavni razlog njezinog osnivanja bilo je stvaranje monetarne unije s jednostavnom valutom – eurom. Europska središnja banka ima tri tijela: Upravljačko vijeće, izvršni odbor i Opće vijeće. Upravljačko vijeće je najviše tijelo Banke.

Europska investicijska banka (European Investment Bank – EIB) osnovana je još Rimskim ugovorom iz 1958. godine i jedna je od financijskih institucija Europske unije. Sjedište joj je u Luksemburgu. Glavni zadatak je pridonosenje uravnoteženom razvoju Zajednice osiguravanjem gospodarske i socijalne kohezije država članica.

Gospodarski i socijalni odbor (European Economic and Social Committee- EESC) savjetodavno je tijelo Unije, osnovano je Rimskim ugovorom, kojim je 1958. uspostavljena Europska ekonomska zajednica.

Odbor regija (Committee of Regions – COR) osnovan je Ugovorom iz Maastrichta 1992. godine kao tijelo koje na europskoj razini predstavlja interese lokalnih i regionalnih vlasti. U Uniji petnaestorice Odbor je imao 222 člana. (Šutić. B, Državno i političko uređenje Republike Hrvatske).

Postoje još dvije institucije s ključnim ulogama:

- 1.Sud Europske unije podupire vladavinu europskoga prava
2. Revizorski sud nadzire financiranje djelovanja EU-a.

Ovlasti i nadležnosti svih tih institucija uređene su osnivačkim ugovorima, koji su temelj svih djelovanja EU-a. U njima su utvrđena i pravila i postupci koje moraju slijediti institucije EU-a. Ugovore sklapaju predsjednici i/ili premijeri svih država članica EU-a, a ratificiraju ih nacionalni parlamenti.

11. Republika Hrvatska u Vijeću Europe

Ključno pitanje u odnosima RH i VE bilo je izvršavanje obveza preuzetih uoči stupanja u punopravno članstvo 1996. g. (21 obveza). Budući da je Republika Hrvatska tijekom narednih godina ispunila gotovo sve obveze, u rujnu 2000. godine Parlamentarna skupština VE usvojila je rezoluciju o završetku posebnog monitoringa uz preporuku za nastavak tkz "postmonitoring dijaloga" oko nekih još otvorenih pitanja (poput učinkovitijeg funkcioniranja pravosuđa, slobode medija, zaštite manjina i povratka prognanika i izbjeglica). Konačno, na rujanskom zasjedanju Parlamentarne skupštine VE 2003. godine, na temelju izvješća i preporuke Odbora za m na raznim stručnim skupovima koje VE organizira u Strasbourgu, u zemljama članicama i u RH.

Od ulaska u punopravno članstvo predstavnici RH također redovito i aktivno sudjeluju na sastancima Odbora ministara (jedan put godišnje sastaje se na razini ministara vanjskih poslova, a svakog tjedna na razini veleposlanika - stalnih predstavnika zemalja članica pri VE). U radu Parlamentarne skupštine VE Republiku Hrvatsku predstavlja 5 zastupnika Hrvatskog Sabora i 5 zamjenika. Istim brojem predstavnika lokalnih i regionalnih vlasti RH je zastupljena i u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Europe. U Europskom sudu za ljudska prava RH ima jednu sutkinju, a predstavljena je i putem Predstavnik Vlade RH pred Sudom, zaključen je i post-monitoring dijalog.

Suradnja RH i VE pokriva brojne aktivnosti i odvija se kroz institucije vlasti, akademske zajednice, stručna tijela i nevladine organizacije te ima više dimenzija.

Ona se velikim dijelom provodi putem sudjelovanja predstavnika RH u svim upravnim odborima, kao i nizu odbora stručnjaka iz vrlo širokog područja aktivnosti Vijeća Europe, u kojima se raspravlja o svim temama koje pokriva VE te pripremaju dokumenti (konvencije, preporuke, rezolucije, deklaracije) i relevantne odluke Vijeća Europe.

12. ZAKLJUČAK

Na kraju ovog završnog rada možemo zaključiti da je Europska unija nacionalna zajednica nastala kao rezultat suradnje i procesa integracije započete 1951. Godine između 6 europskih država (Belgije, Francuske, Njemačke, Italije, Luksemburga i Nizozemske), nakon čega je uslijedilo daljnje proširenje. Proračun EU-a financira se, među ostalim, dijelom bruto nacionalnog dohotka svih država članica. Koristi se u različite svrhe, od podizanja životnog standarda u siromašnijim regijama do brige za sigurnost hrane. Euro je zajednička valuta većine država članica EU-a.

Lisabonski ugovor kod nabiranja glavnih tijela Europske unije na prvo mjesto stavlja Europski parlament. Iz toga bi se moglo zaključiti da je to najvažnije tijelo među glavnim tijelima Europske unije. Europski parlament tijelo je Europske unije koje se sastoji od predstavnika naroda država članica. Europski je parlament zakonodavno tijelo Europske unije, s time da zakonodavne ovlasti dijeli s Vijećem ministara. Europsko vijeće nije samo zbog svog sastava nego i zbog uloge najvažnije političko tijelo EU. Lisabonskim ugovorom Europsko vijeće je po prvi put uvršteno među tijela Europske unije. Vijeće ministara svakako je jedno od najvažnijih tijela za usvajanje konkretnih pravnih instrumenata, kako onih zakonodavnih tako i onih na području zajedničke vanjske i sigurnosne politike. Europska komisija je tijelo koje štiti interese Unije te je najveći zagovornik daljnjih unutarnjih integracija EU. Komisija je sastavljena od povjerenika koje sporazumno biraju države članice, a potvrđuje ih Europski parlament na mandat od 5 godina.

Ombudisman je osoba koja djeluje kao posrednik između građana i vlasti Europske unije, ovlaštena primati i istraživati pritužbe svih građana Unije, te svih fizičkih i pravnih osoba koje imaju boravište u nekoj drugoj državi članica. Uloga ombudismana pomoći u otkrivanju nepravilnosti u postupanju europskih institucija ili drugih tijela Europske unije, osim Europskog suda i Prvostupanjskog suda.

Ivan Marić

13. LITERATURA

Knjige:

- 1.) Belić, M. et al (2008): EU fondovi (Vodič kroz Europske fondove), Tiskara Svebor d.o.o, Zagreb
- 2.) Brnčić, A. [et al.], (2005): Mali leksikon europskih integracija, Zagreb
- 3.) Šutić, B. (2011): Državno i političko uređenje Republike Hrvatske, Hrvatska sveučilišna naklada d.o.o, Zagreb
- 4.) Vukadinović, R. et al (2005): Politika europskih integracija, Tropical d.o.o, zagreb
- 5.) Vukadinović, R. et al (2007): Nato Euroatlanska integracija, Tropical d.o.o, Zagreb

Internet:

- 1.) <http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=391> (07.01.2015)
- 2.) http://ceppei.ba/bos/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=1 (07.01.2015)
- 3.) <http://www.medskolazd.hr/login/nasarijec/povijest.htm> (08.01.2015)
- 4.) www.ecb.europa.eu (08.01.2015)
- 5.) <http://www.mvep.hr/> (12.01.2015)
- 6.) <http://www.znanje.org/i/i10/10iv10/10iv1024/Politike%20i%20aktivnosti%20EU.htm9> (14.01.2015)
- 7.) http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/europe-day/index_hr.htm (20.01.2015)
- 8.) <http://www.consilium.europa.eu/about-the-council> (28.01.2015)

14. POPIS SLIKA

Redni broj	Naslov slike	Stranica
1.	Europski sustav središnjih banaka	9
2.	Zastava Europske unije	10
3.	Proračun Hrvatske pri ulasku u EU	15
4.	Instrumenti Kohezijske politike	16
5.	Tijela EU	20
6.	Vijeće Europske unije	28

15. POPIS GRAFIKONA

Redni broj	Naslov grafikona	Stranica
1.	Reforma proračuna od 1988 do 2013. God	13